

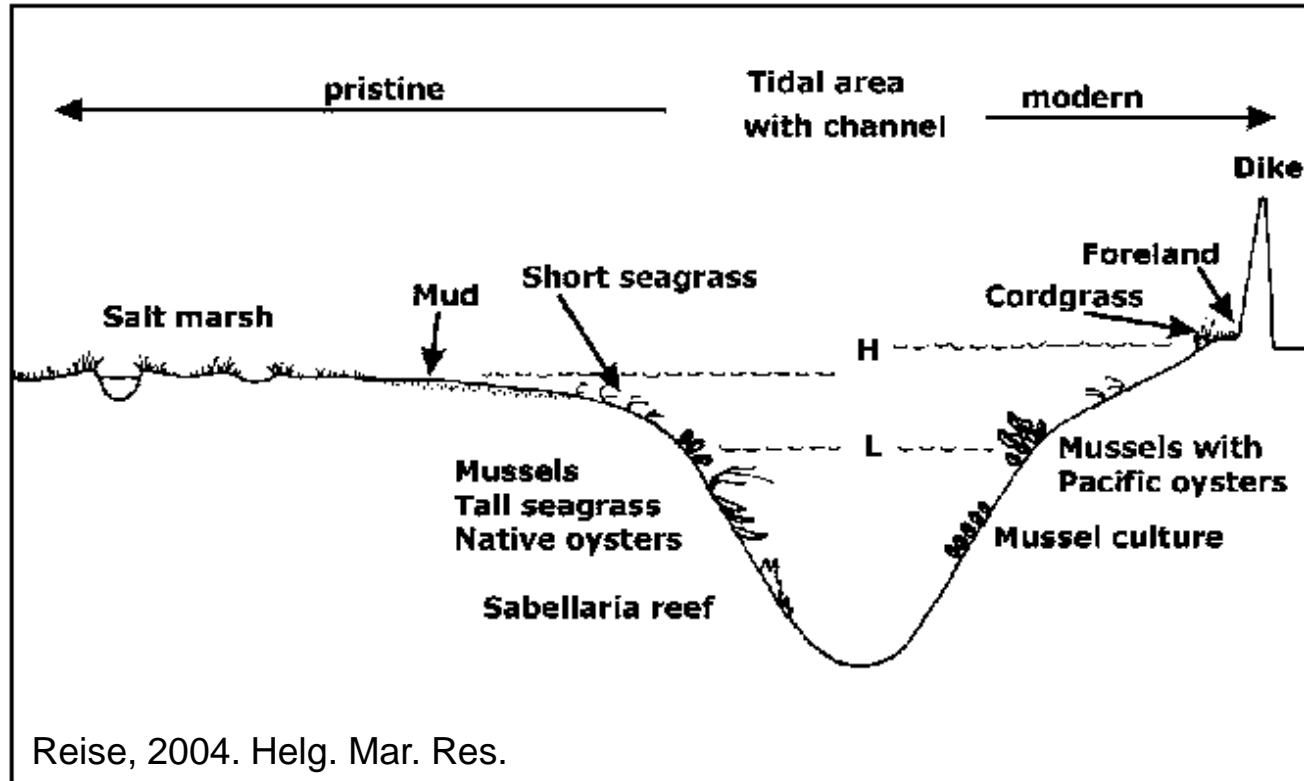
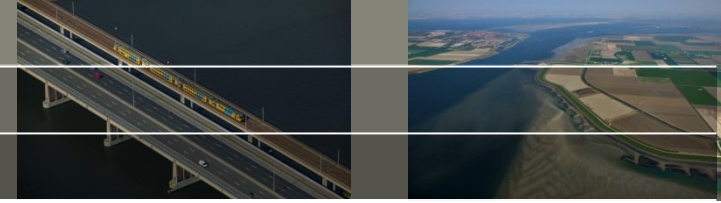

Morfologie en natuur

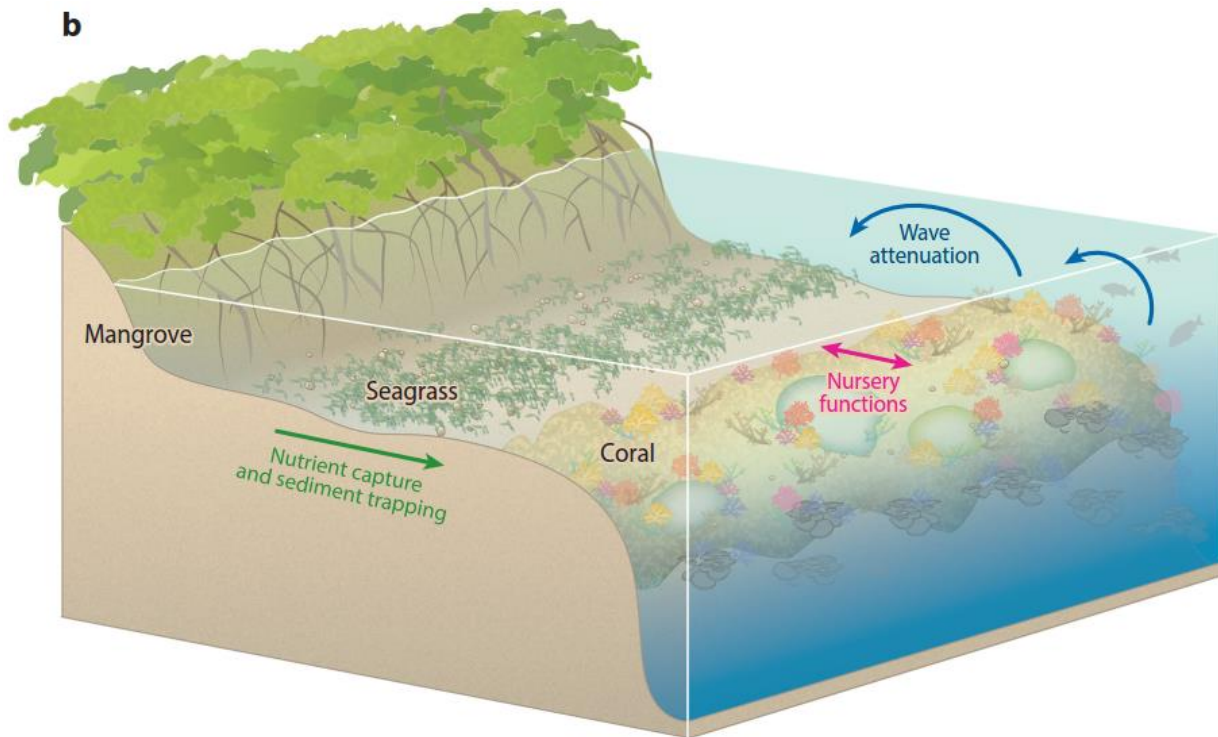
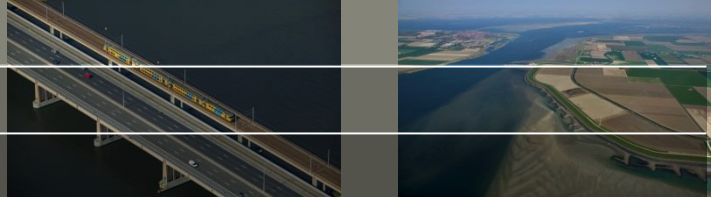
Peter M.J. Herman

peter.herman@deltares.nl

Habitat diversiteit en kwaliteit

Onderlinge afhankelijkheden

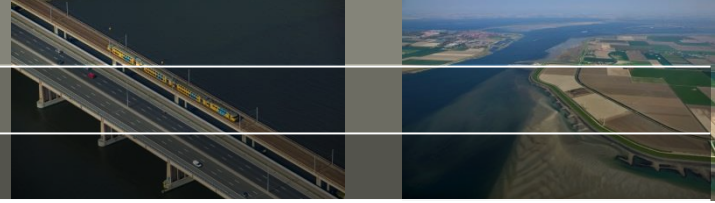

Van de Koppel et al. 2015. Annu. Rev. Mar. Sci.

17 juli 2019

Deltares

Wat bepaalt natuurwaarden?

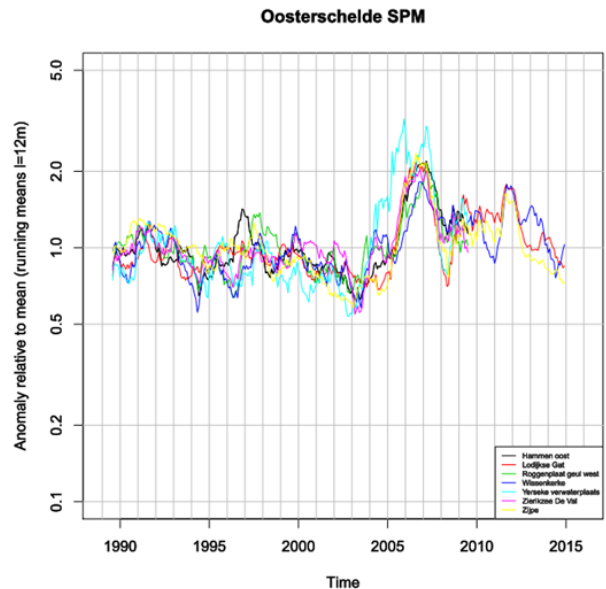
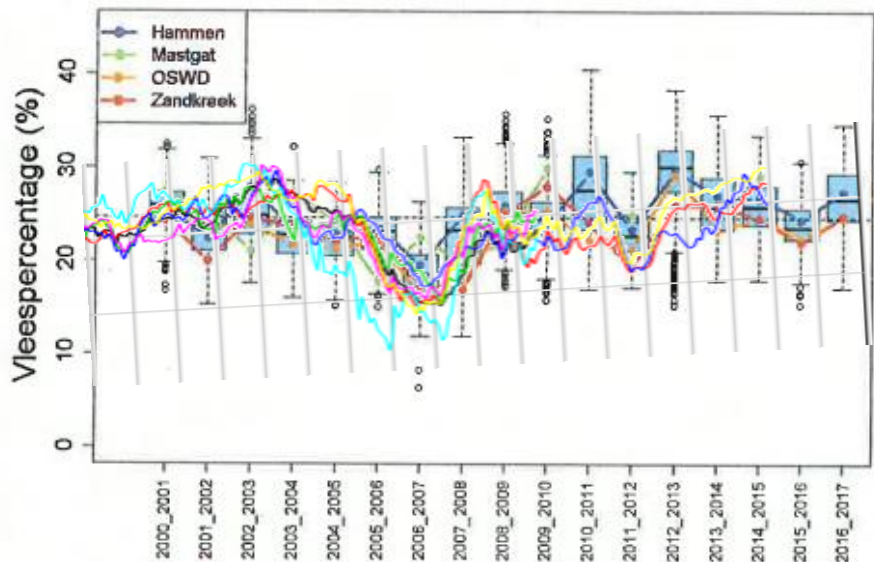

- Arealen van (sub)types habitat
  - Diepte (droogvalduur)
  - Blootstelling aan golven/stroming
  - Sedimentsamenstelling
  - Erosie/depositie
- Natuurlijke dynamiek: geulen, scharen, geulmigraties, doorbraken,...
- Vorm: lengte-oppervlak ratio platen, lengte LW lijn,
- Connectiviteit en onderlinge invloed
- Stabiele sedimentberging -> licht, Primaire productie, voedselweb
- Verstoring (visueel, geluid, mechanisch,...)

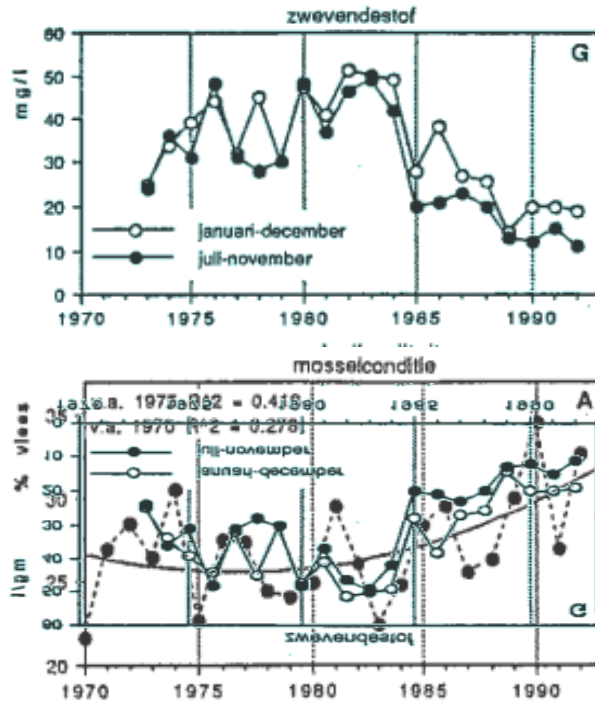
Ecologische effecten: mossels Oosterschelde

Statistieken veiling: % vlees = kwaliteit

SPM lopend gemiddelde

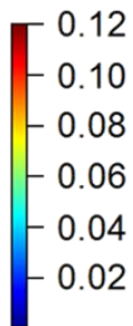
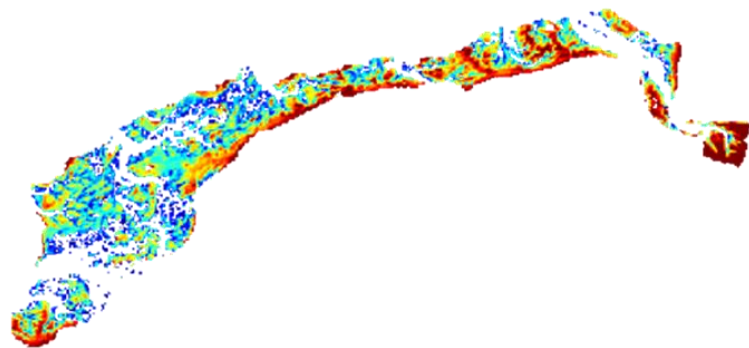
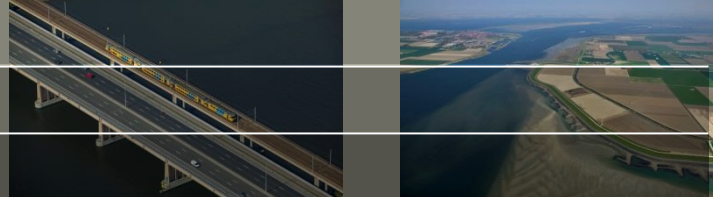

Mosselgroei Waddenzee

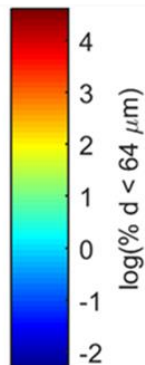
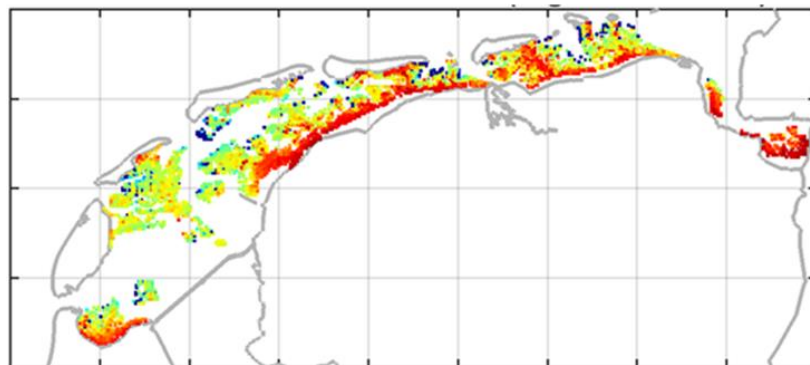
Van Stralen 1995

Relatie met microfytobenthos

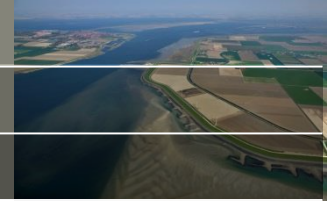
NDVI
vdWal et al., 2010

Index mfb

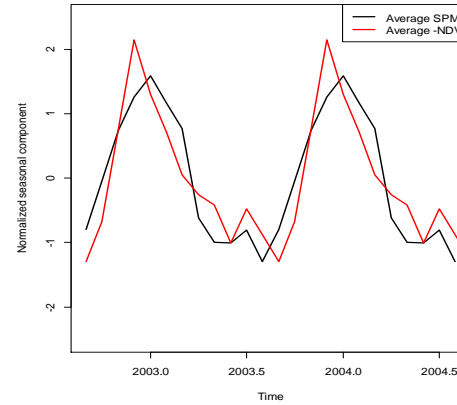
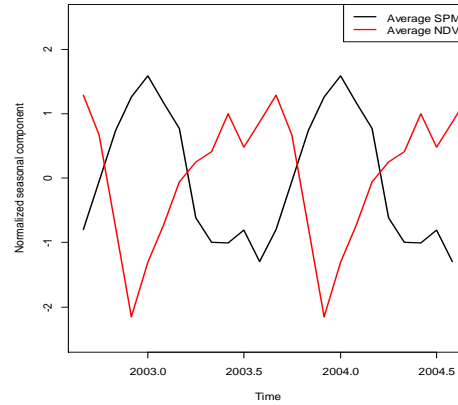

SIBES
slibgehalte

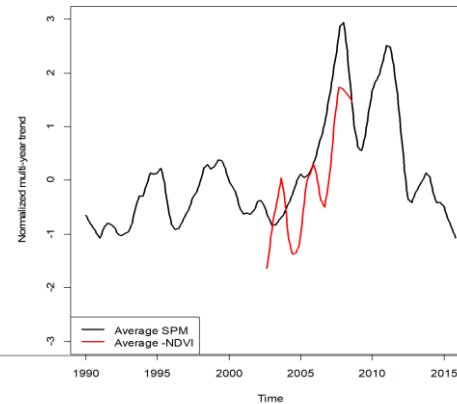
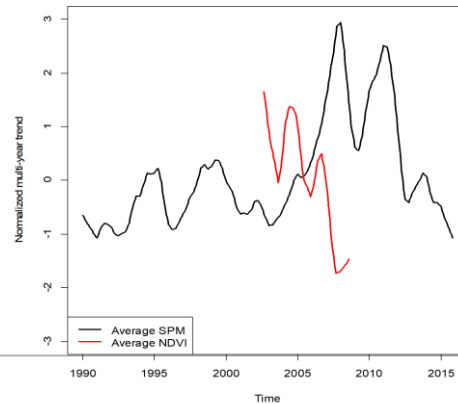
Microfytobenthos - SPM

Seizoenaal

Langjarig

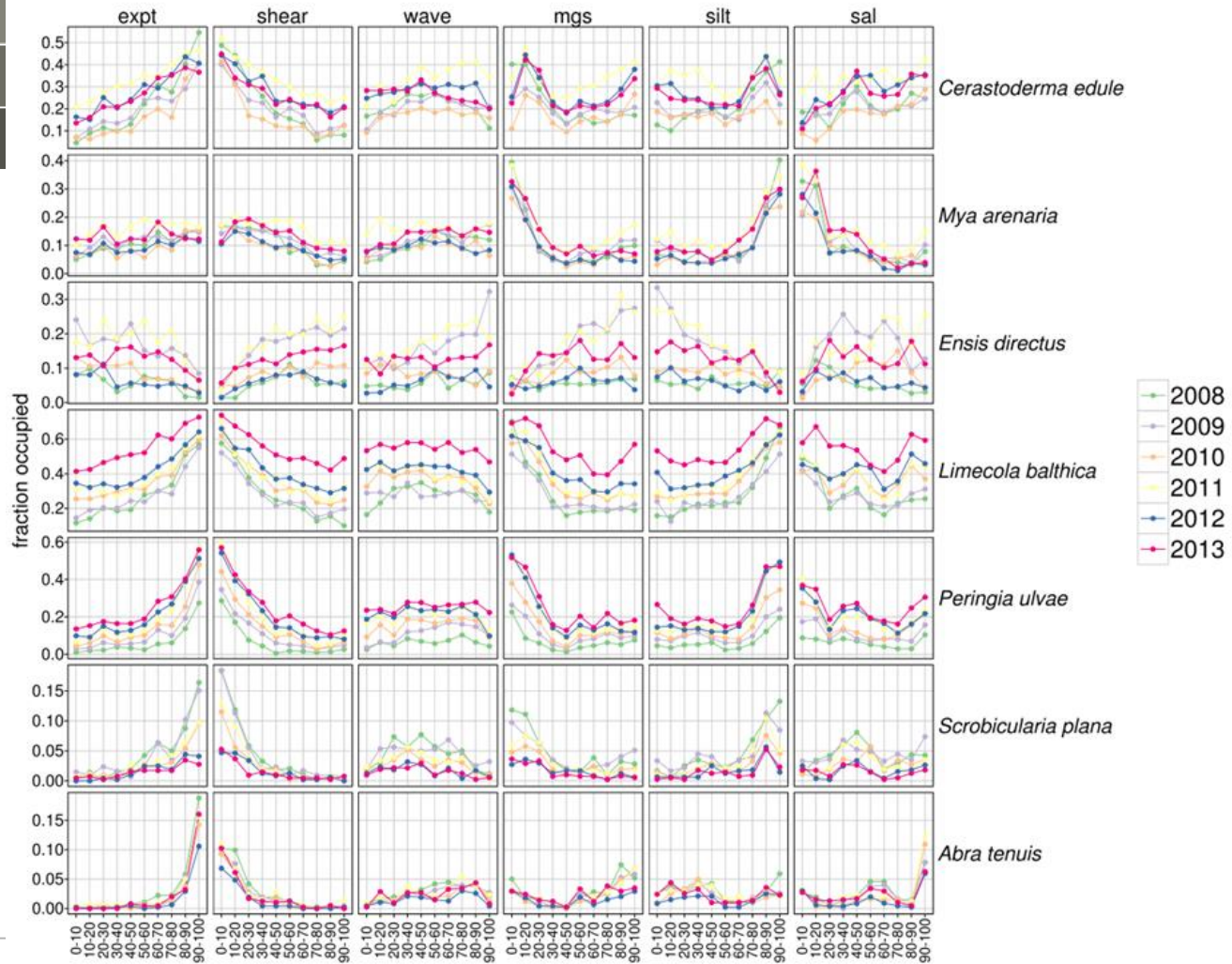

Bodemdieren

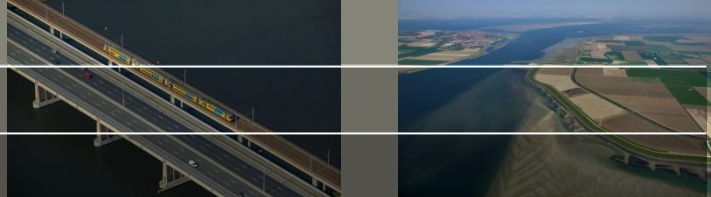
SIBES

Folmer et al. 2017

NIOZ rapport

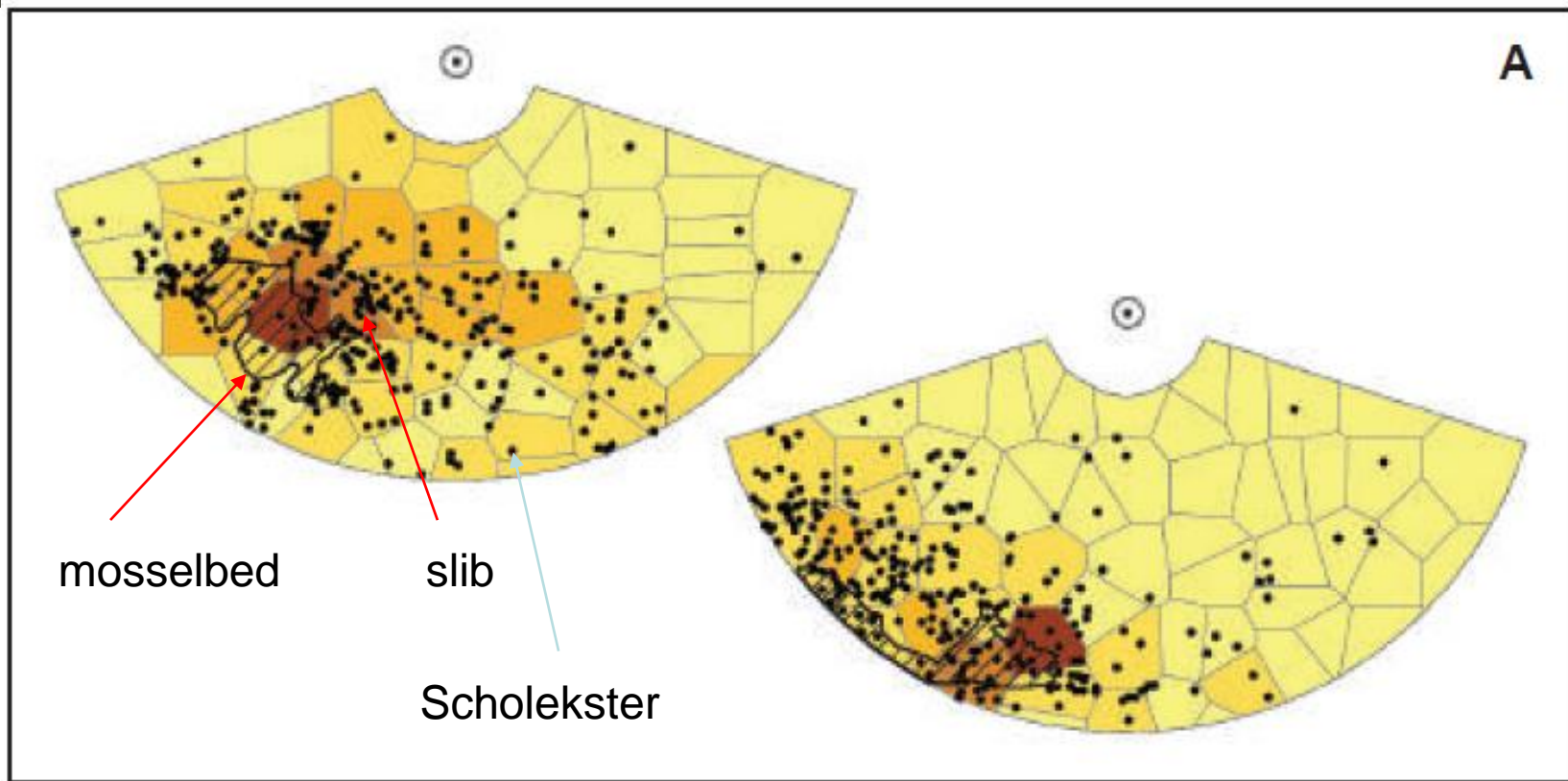

Steltlopers

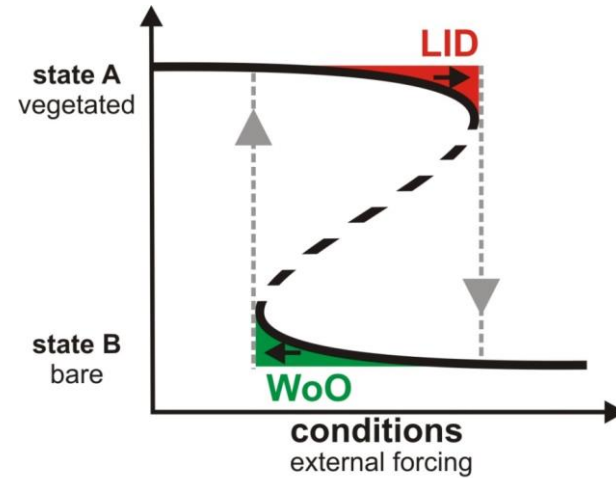
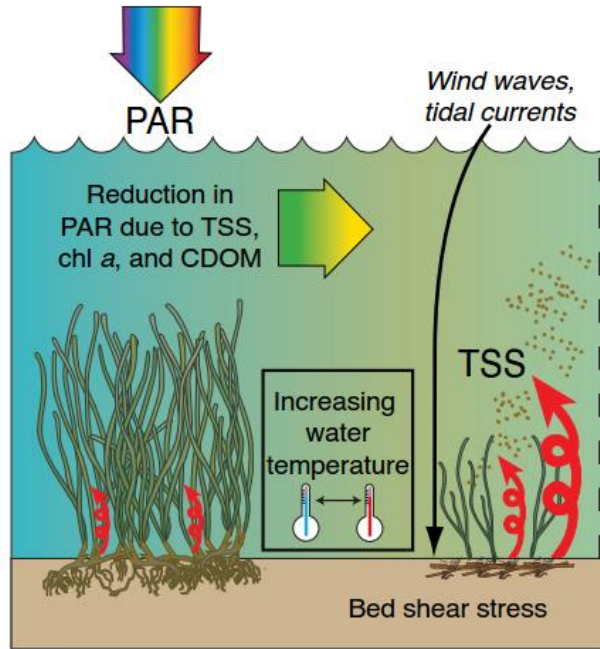
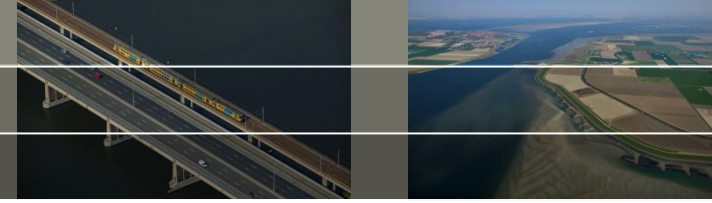

- Voedsel (> drempelwaarde voor zoeken)
- Droogvalduur (piek: 30-70%)
- Foerageerlengte
- Afstand tot HVP
- Rust
- (broedplaatsen)
- Biologische factoren: parasieten, ziektes, predatoren,...

Connectiviteit / volledigheid gradiënten

Niet-lineaire dynamiek

LID: Large Infrequent Disturbance
WoO: Window of Opportunity

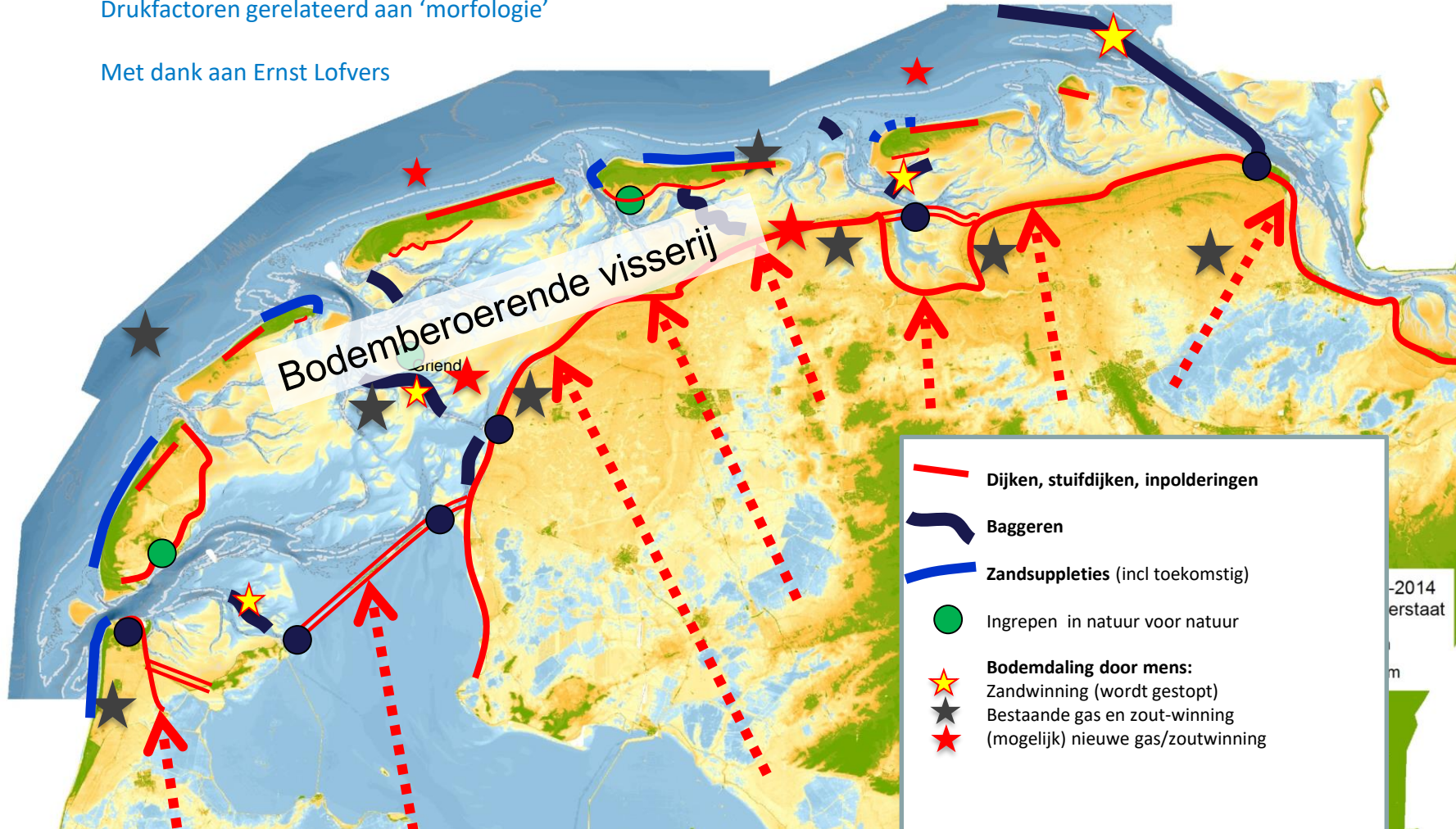
McGlathery et al. 2013. Oceanography

Balke et al. 2014 J. Ecol.

Drukfactoren gerelateerd aan 'morfologie'

Met dank aan Ernst Lofvers

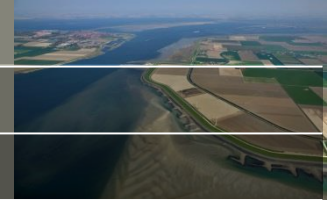
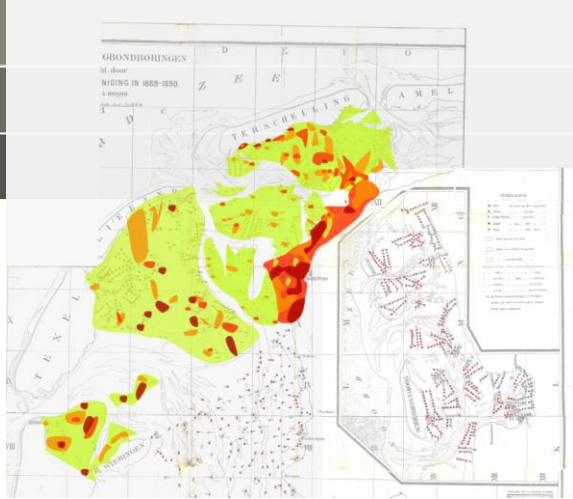

Bodemberoerende visserij

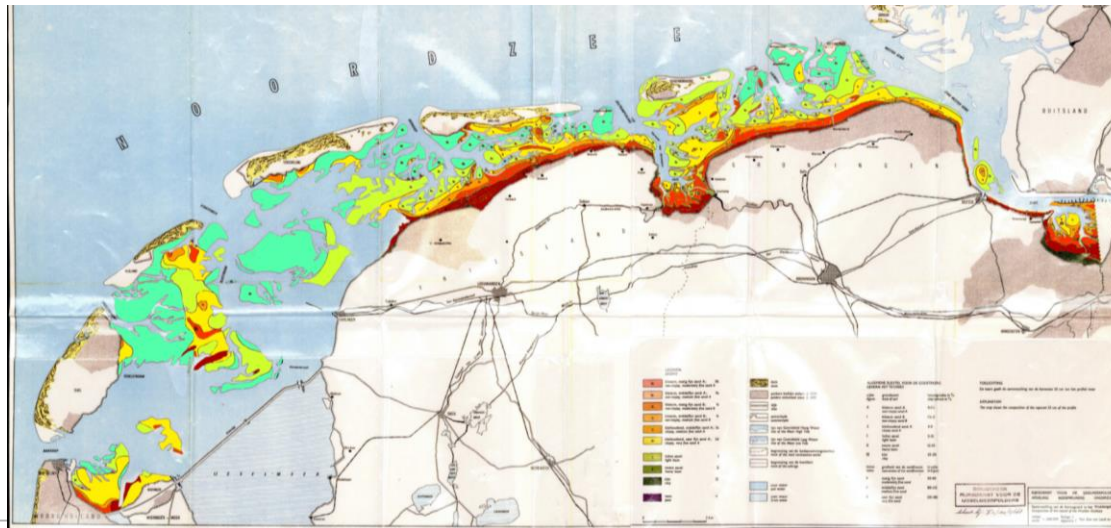
- Dijken, stuifdijken, inpolderingen
- Baggeren
- Zandsuppleties (incl toekomstig)
- Ingrepen in natuur voor natuur
- Bodemdaling door mens:**
  - Zandwinning (wordt gestopt)
  - Bestaande gas en zout-winning
  - (mogelijk) nieuwe gas/zoutwinning

-2014
erstaat

m

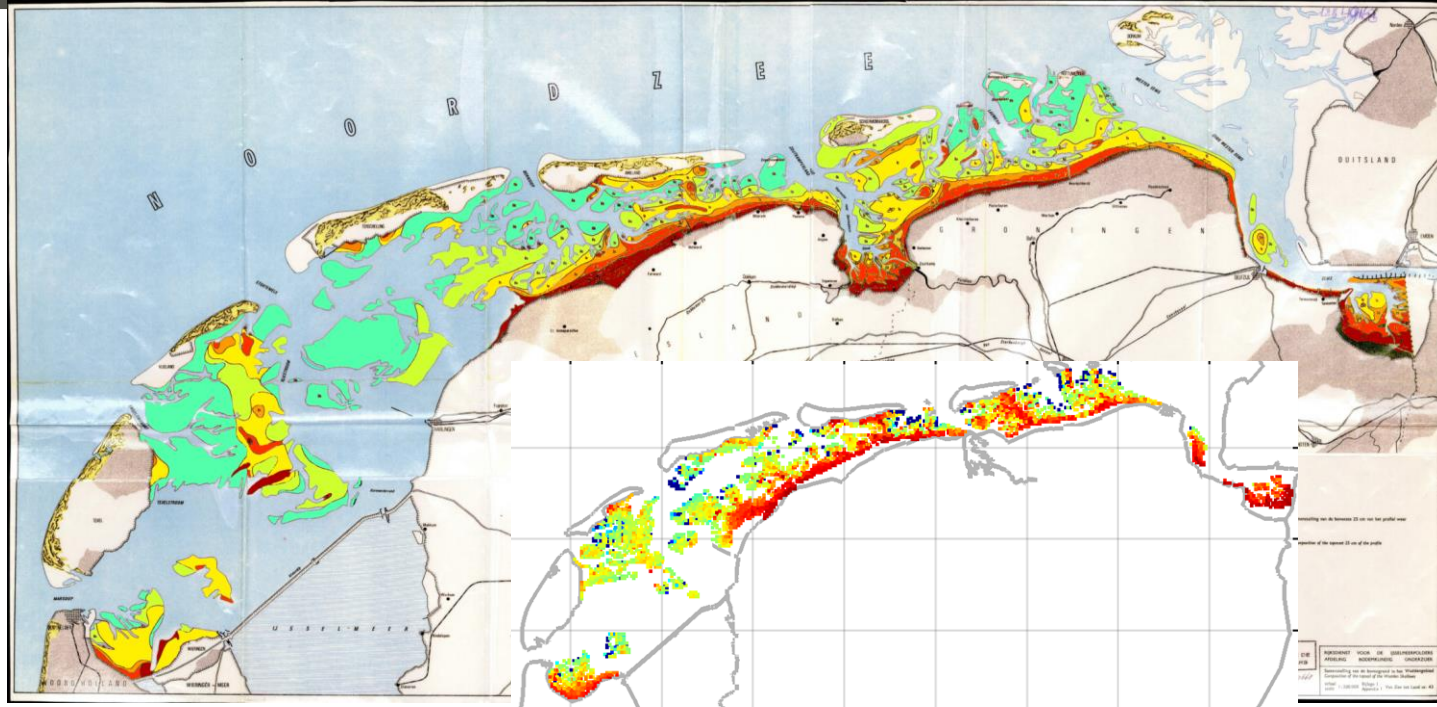
Lely, 1892

De Glopper, 1967

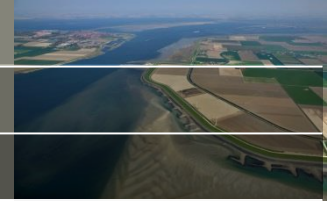

Veranderingen op lange termijn

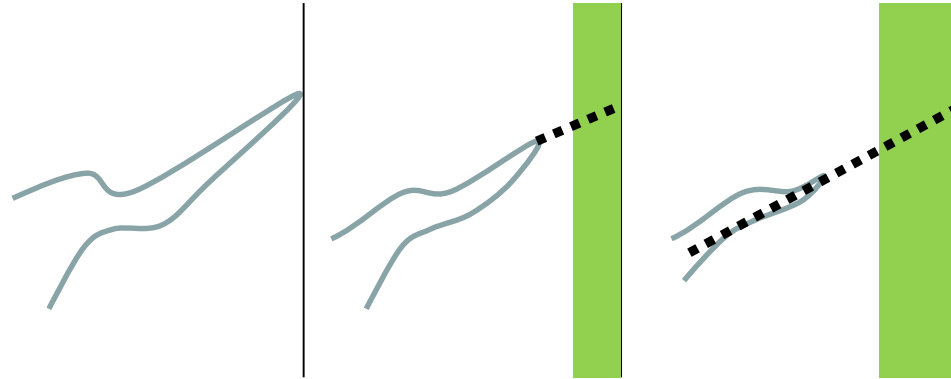

Verfijning wantijen (uitz. WWZ)
Uitbreiding vastelandskwelders, vooral NW Friesland
Verfijning Dollard en Hond-Paap

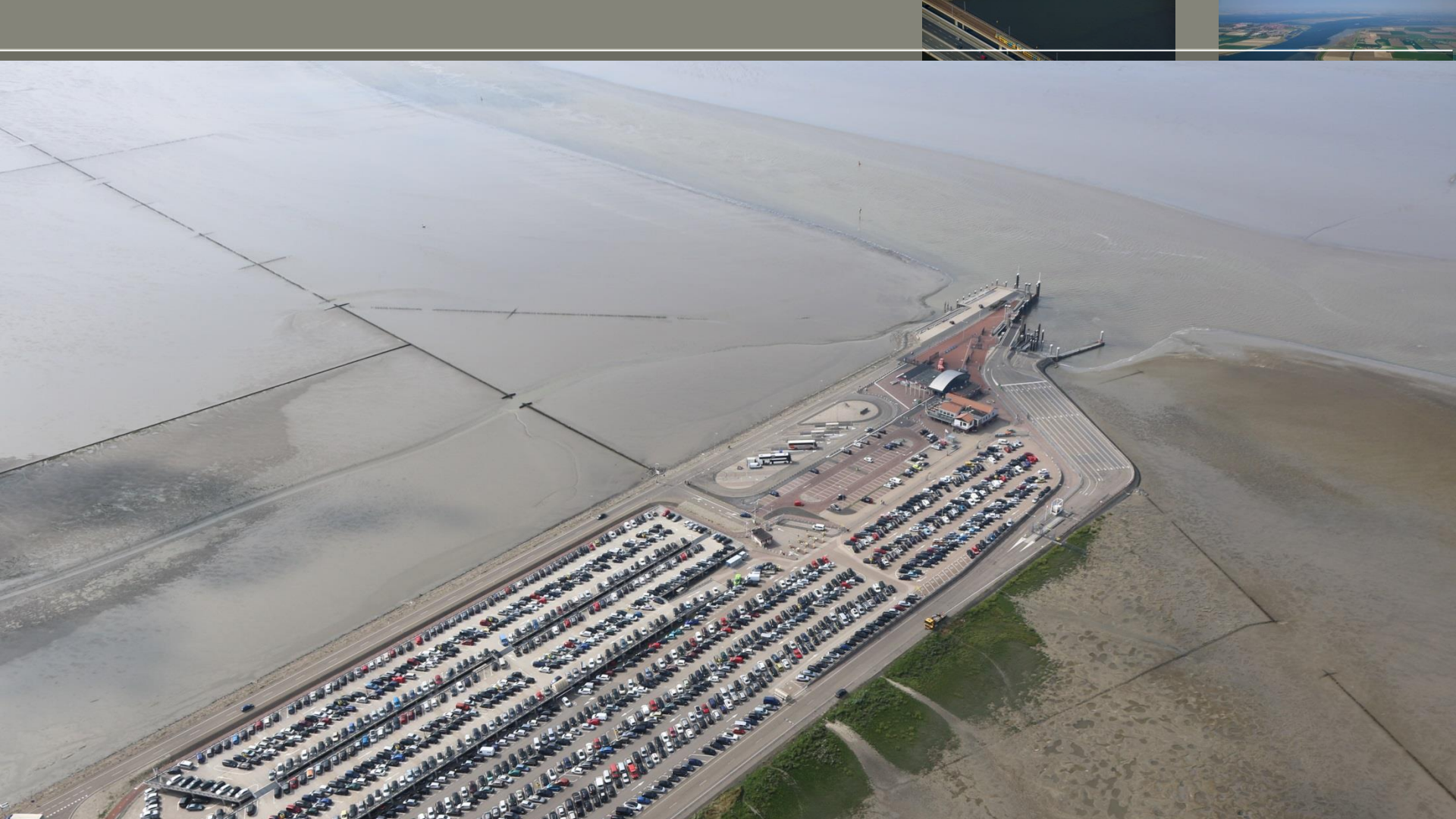
Relatie met vaargeulonderhoud

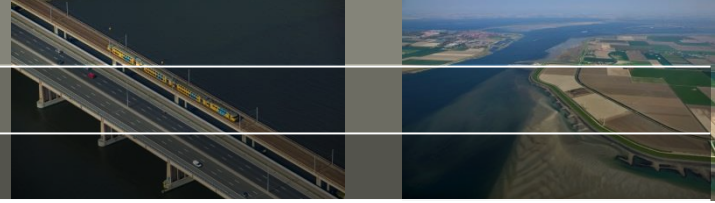
Haventoegang beperkt door de kleinste geulen bij vasteland
Kwelderontwikkeling / opslibbing heeft komberging van deze geulen
beperkt

Historische veranderingen

- Afsluitingen -> morfologische onevenwichten
- Bedijkingen
  - Versteiling en verruwing
  - Vermindering slibberging
  - Toename troebelheid (?)
- Kwelderwerken
  - Versteiling
  - Afname komberging geulen
  - Toename baggerbezwaar
  - Natuur vervangen door akkers

Boerenland op het wad?

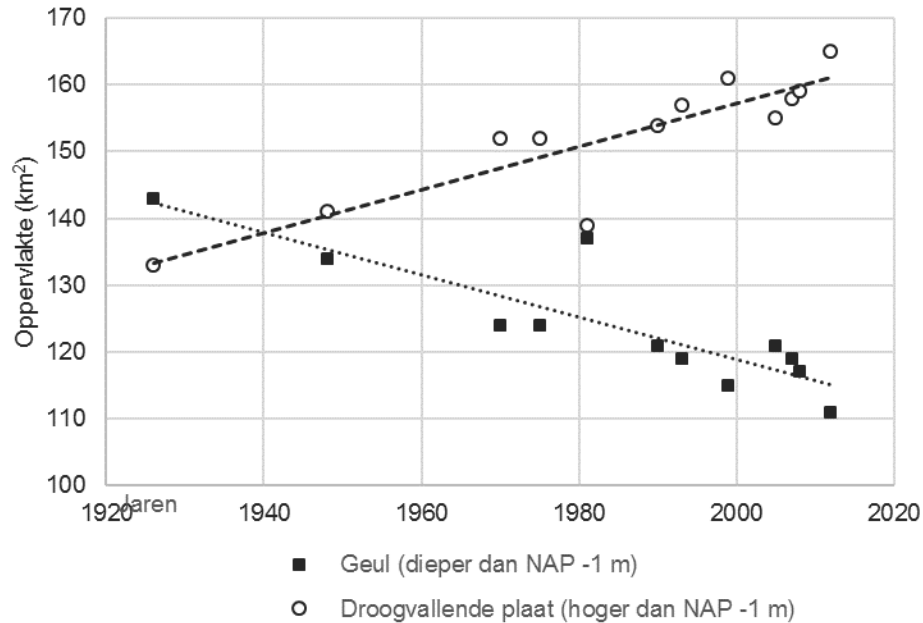
17 juli 2019

Deltares

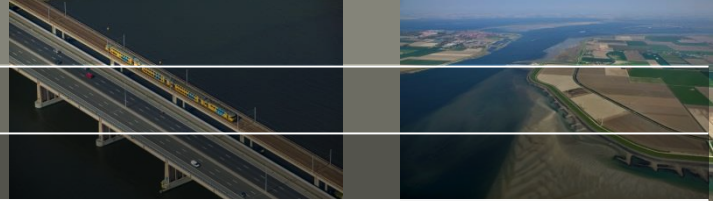
Sedimentimport: Toename plaatareaal

Trend: 0.32 km² / jaar

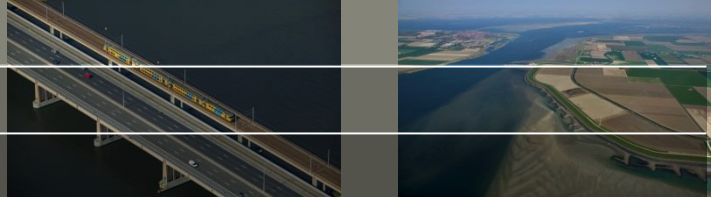
Naar: Nederhoff et al, 2017

Ontwikkelingen / uitdagingen

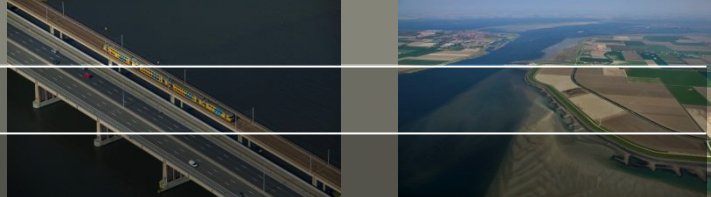
- Zeespiegelstijging
  - NU:
    - zandimport > (SLR + bodemdaling)
    - + slibimport (grootte?)
  - Limiet???
  - Ontwikkeling profiel van groot belang:
    - Sequentie /grootte / connectiviteit habitattypes
    - Stabiliteit kwelders voor laterale erosie
    - Versteiling
    - Ontwikkeling komberging

Ontwikkelingen / uitdagingen

- Wat met kwelderwerken?
    - Artificieel versteild profiel
    - Doorwerking in geulsysteem
    - Consequenties voor baggerwerk
    - Maar: reserve voor zeespiegelstijging?
- > toekomstige scenario's modelleren!

Ontwikkelingen / uitdagingen

- Mijnbouw en sedimentbalans
  - Nu geen duidelijk probleem
  - Grenzen bij zeespiegelstijging?
- Duurzaam vaargeulonderhoud
  - Relatie met kustbeheer, kwelderwerken, komberging geulen
  - Aanpassing aan landschap of aan vaartuigen? Beide?
  - Streven naar beperking baggervolumes